

Koncepce vedení a rozvoje Katedry právních dovedností

Podklad pro jednání Akademického senátu PF UK

4. dubna 2024

JUDr. Mgr. Michal Urban, Ph.D.

1. Úvod a ohlédnutí za končícím funkčním obdobím

Tento materiál byl zpracován v únoru 2024 pro účely výběrového řízení na obsazení místa vedoucího/vedoucí Katedry právních dovedností a následně aktualizován v březnu 2024 pro účely projednání návrhu na jmenování vedoucího katedry na Akademickém senátu PF UK.

Popíšu v něm na úvod stručně hlavní body končícího funkčního období a dále nastíním svoji představu o rozvoji portfolia dovednostních předmětů, didaktickém působení katedry, jejím personální složení a vztahu naší činnosti ke strategickému záměru PF UK.

S ohledem na skutečnost, že jsem Katedru právních dovedností, respektive Centrum právních dovedností, v posledních 4 letech vedl, podařilo se mi již řadu svých plánů na rozvoj studia na Právnické fakultě UK – díky podpoře, spolupráci a nasazení celého týmu katedry – uskutečnit. Jde zejména o:

- širokou nabídku odborných právních praxí a etablování funkce koordinátora/ky odborných praxí, která těmto předmětům poskytuje nejrozsáhlejší podporu;
- širokou nabídku dovednostních předmětů, s důrazem i na dovednostní předměty pro studující 1. ročníku;
- zavedení předmětu „Úvod do studia práva“ jako povinného předmětu;
- zavedení povinného předmětu „Diplomový seminář I“;
- poskytování didaktické podpory studujícím v doktorském programu a vyučujícím, zejména těm začínajícím;
- poskytování podpory ve studijních dovednostech studujícím v magisterském programu a zavedení dobrovolných studijních kruhů s pevným rozvrhem;
- zásadním způsobem přepracovat předmět „Akademické psaní a základy akademického řemesla“ pro studující v doktorském programu.

2. Dovednostní předměty a nástup AI

Jakkoli se domnívám, že se nám již podařilo zajistit základní skladbu **dovednostních předmětů**, chci se i nadále soustředit na jejich kvalitu, a to v reakci na zkušenosti s konkrétními předměty (zvyšování či snižování jejich kapacity, případně jejich rušení), a dále pak na postupné posilování odborných právních praxí (zejména před námi stojí otázka, zda se nám podaří sehnat zdroje a energii na rozjezd studentské právní poradny přímo v budově právnické fakulty). Dál bych rád

posiloval předměty, kde se intenzivně věnujeme právnímu psaní (v současnosti se jedná zejména o „Základy právních dovedností I a II“). Stejně tak bych do budoucna byl rád, aby i nadále posilovala dovednostní složka studia a výhledově, třeba v nové akreditaci, byl posílen počet povinných dovednostních předmětů (lze například zavést novou kategorii dovednostních předmětů, které mají současně nějaký sociální rozměr). Domnívám se, že studium na právnické fakultě by mělo jít ještě dále od znalostí k dovednostem a hodnotám, než jak je tomu dosud (čímž nijak nepopírám, že fakulta v tomto směru udělala v posledních letech výrazný posun).

Velké téma, kterému bude třeba se věnovat, je existence a neustálý **rozvoj nástrojů umělé inteligence**. Rád bych dál posiloval nabídku dovednostních předmětů, které tyto nástroje explicitně využívají. V současnosti je to na naší katedře například předmět „Moderní právníci: inovace, tech a design v praxi“ a „Legal Technology“. Rád bych v následujících letech otevřel na naší katedře velkokapacitní předmět, ve kterém se zájemci a ve střednědobém horizontu možná i všichni studující budou mít možnost se seznámit se základními nástroji umělé inteligence, a to zřejmě na začátku svého studia (podobně jako se dosud – mimo jiné díky povinnému Úvodu do studia práva – všichni nutně seznamují s nástroji vyhledávání v právních databázích).

3. Didaktický rozměr katedry

Pod mým vedením se katedra stále více věnuje také didaktice práva, a to jak vůči magisterským studentům (zde se jedná zejména o předměty modulu Street Law), ale i studujícím v doktorských studijních programech (zde se jedná o předměty „Základy didaktiky práva I a II“) a vyučující (každý semestr nabízíme několik různých školení, dosud zejména financovaných z projektových zdrojů, v některých projektech poskytujeme metodickou a didaktickou podporu). V tom bych rád pokračoval. V souvislosti s etablováním center výuky a učení na jednotlivých fakultách, ke které dochází z iniciativy a za podpory rektorátu, bych rád usiloval o zřízení **Centra právní didaktiky** na naší katedře. Stejně tak bych rád otevřel diskusi o tom, zda pod naší katedrou nezřídit **Centrum studijních dovedností**, které by koncentrovalo aktivity, které pomáhají studujícím v efektivním a kvalitním studiu, což představuje také jednu z aktivit naší katedry (v současnosti označovanou jako Study Hub), které se věnují kolegyně pod vedením dr. Schützové.

4. Personální složení činnosti katedry

Co se **personálního složení** týče, základní provoz katedry je myslím možné zvládnout se současnou sestavou, a to jak co do rozsahu úvazků, tak zejména co do konkrétních lidí. Máme na katedře dle mého hlubokého přesvědčení nadstandardní pracovní kolektiv vnitřně motivovaných lidí, kteří ve své práci vidí smysl a vzájemně se podporují, doplňují i zastupují. Svůj úkol jakožto vedoucího vidím mimo jiné v hlídání hranic toho, že nebudeme rozjíždět nové projekty na úkor spokojenosti jednotlivých členů naší katedry, abychom nenaráželi na limity plynoucí z přepracovanosti či náběhu k vyhoření. Mělo-li by dojít k zavedení zmíněného vícekapacitního předmětu zaměřeného na nástroje umělé inteligence, nedovedu si představit, že k tomu dojde bez personálního posílení. Stejně tak by bylo třeba personální posílení v případě otevření nové studentské právní poradny. Řadu předmětů vyučují externisté a doktorandi, které odměňujeme

stipendiem, v čemž bych rád pokračoval (obojí fakultě výrazně snižuje náklady na provoz těchto předmětů).

Činnost členů naší katedry v roli metodiků, didaktiků či konzultantů v jednotlivých projektech (například Institucionální plán, PPSŘ či NPO) dosud částečně pokrývaly zmíněné projekty a nebylo třeba je hradit z fakultního rozpočtu. Rád bych nicméně tuto didaktickou a metodickou podporu na katedře nabízel kolegům z ostatních kateder i nadále, k čemuž opět bude třeba hledat dostatečné zdroje. Mírné navýšení by mohlo být spojeno i s případným zřízením obou výše zmíněných center, jakkoli by nemuselo jít o navýšení výrazné, neboť očekávám, že by centra zejména soustředila již probíhající aktivity.

Katedru právních dovedností považuji primárně za pracoviště pedagogické, nikoli vědecké, a pracoviště se výrazným přesahem do třetí role fakulty. Při koncipování své koncepce i rozhovorech se svými spolupracovníky proto i tímto směrem kladu důraz. To pochopitelně nemá znamenat, že se na této katedře „nepíše“. **Psaní** nejruznějšího druhu bych naopak rád podporoval, a to výrazně víc než dosud. Rád bych sebe i své kolegy vedl k tomu, že budeme psát moderní pedagogické materiály (včetně např. interaktivních učebnic v podobě FutureBooks) a částečně i vědeckým způsobem zpracovávat naše nejruznější zkušenosti s výukou, novými metodami a přístupy.

Řada lidí na katedře je zapojena do **mezinárodní spolupráce** v rámci organizací European Network for Clinical Legal Education a Global Alliance for Justice Education, resp. konferencí, které tyto aliance pořádají. Relativně pravidelná je pak už spolupráce s Univerzitou v Bratislavě, v menší míře pak ostatními slovenskými právníckými fakultami. Dlouhodobě také spolupracujeme s prof. Richardem Grimesem, hostujícím profesorem PF UK. Rád bych naše propojení se světem dál podporoval, a pokud možno i prohluboval, a to i s ohledem na to, že vedle sbírání inspirací máme myslím mnohé co nabízet (a také to formou svých vystoupení a jiné spolupráce děláme).

Jsem i nadále připraven podporovat aktivity Centra práva, technologií a digitalizace, a to v oblasti výuky i vědeckých výstupů, jakkoli si umím představit i osamostatnění tohoto centra a vznik nové katedry či přidružení k jiné katedře. Současné jejich setrvávání na naší katedře má i ke zmíněným ambicím věnovat se tématu nástrojů AI na naší katedře své opodstatnění.

5. Strategický záměr PF UK

Co se naplňování **Strategického záměru PF UK na roky 2021–2025** týče, domnívám se, že naše katedra je s ním plně v souladu, a v řadě bodů ho i pomáhá aktivně naplňovat, respektive spolunaplňovat. Vedle důrazu na dovednosti, odbornou praxi a hodnoty ve výuce, kterému se v rámci svých předmětů věnujeme (*zaměřování se při vzdělávání na rozvoj znalostí, dovedností a vědomí hodnot a etiky pro právní praxi a život ve 21. století*), jsou to zatím nezmněné studijní kruhy jakožto podpora menší anonymity ve studiu, důraz na kvalitu výuky (*posilování kompetencí vyučujících pro výuku odpovídající potřebám 21. století*) i působení v rámci tzv. třetí role (aktivity v rámci Street Law, resp. Juridiku). Dále pak předmět „Úvod do studia práva“ jakožto povinný předmět, v rámci kterého klademe velký důraz na motivaci studujících řádně studovat. V duchu

Snažím se, aby naše pracoviště bylo inspirativním nejen po odborné stránce, ale i lidské a působilo prostudentsky (což souvisí i s aktivitami na podporu studijních dovedností studujících). Abychom na jedné straně zapojovali do výuky odborníky z praxe, ale na druhé straně koncentrovali lidi, kteří mají fakultu na prvním místě a věnují jí nadstandardní pozornost a nasazení.

6. Závěr

Své výše popsané záměry nevnímám jako dogma, ale spíš jako vstup do diskuze. Jsem otevřen tomu, že při debatách jak na naší katedře, tak s vedením fakulty, Akademickým senátem, nejruznějšími komisemi a fóry je možné moji představu proměnit, obohatit, posunout. Ostatně, mnohé výše uvedené nápady nemají původ jen v mé mysli, případně je tvarovala diskuze s mými spolupracovníky.

Svým působením bych každopádně rád dál přispíval k tomu, že budu pomáhat budovat naši fakultu jako kvalitní, prestižní a moderní, férovou, otevřenou, přátelskou a založenou na respektu a spolupráci, jako společenství, ve kterém je radost studovat a pracovat a kde ctíme společenskou odpovědnost.

Velmi rád detaily mnou předkládané koncepce Akademickému senátu blíže vysvětlím a odpovím na případné dotazy.

Praha 27. března 2024

JUDr. Mgr. Michal Urban, Ph.D.
vedoucí Katedry právních dovedností